Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237
Кал. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 259. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ГРУДНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 17, 1953. No. 259. VOL. LXI.

ПЛЯНУЮТЬ РІЧНО БУДУВАТИ МІЛЬЙОН МЕШКАНЬ

МАЄ ЗМЕНШИТИСЯ ФЕДЕРАЛЬНА ДОПОМОГА ДЛЯ БУДОВИ МЕШКАНЬ, БО ЇЇ ФІНАНСУВАТИМЕ ПРОМИСЛ

Вашингтон. — Президентові Айзенгаверові запропоновано проєкт побудови 1,000,000 мешкань кожного року, що його мав би здійснювати промисл, завдяки чому зменшилася б федеральна допомога на цю справу. Цей проєкт подала президентові комісія, яку Айзенгавер покликав до життя минулого літа. Проєкт піде на затвердження Конґресу в найближчому місяці. Комісія домагається таких постанов. 1. Лібералізація позичок на будову дешевих мешкань, які можна буде сплачувати впродовж 40 років, і то без жадної готівки, виплаченої наперед. 2. Заохочування міських управ очищати запущені дільниці і направляти будинки. 3 Зорганізування Крайової Позичкової Корпорації, яка була б урядово зачартерована, але фінансована приватним капіталом. Ця корпорація перейняла б функції теперішнього Федерального Крайового Товариства для позичок на нерухомості. Ця корпорація має заохотити міські управи до очищування і перебудови запущених дільниць при допомозі низько-процентових позичок і субсидій. Покищо не знати, як на цей проєкт дивиться промисл. Але голова Крайового Товариства для будови домів Емануел Спіґел заявив, що цей проєкт практичний, прогресивний, сміливий і має перед собою майбутнє. Сіґел заявив, що коли Конґрес цей проєкт затвердить, то кожного року коло 2,000,000 родин матимуть нові або відновлені мешкання, бо корпорація зможе збудувати впродовж одного року 1,000,000 мешкань, а міста зможуть перебудувати або відновити коло 750,000 мешкань; крім того ще можна буде приватно збудувати коло 250,000 мешкань. За всі ці мешкання мають бути визначені низькі чинші.

Виявлено надужиття при збиранні пожертв на добродійні цілі

Ню Йорк, Н. Й. — Законодатна комісія веде переслухування в справі надужиvань, яких допускалися приватні фірми, збираючи пожертви на різні добродійні цілі. Під час переслухувань виявилося, що один збірщик, який одночасно був членом різних добродійних організацій, „заробив" протягом року зі своєю родиною 75,000 долярів. З кожного зібраного доляра деколи тільки 25 центів ішли на добродійні цілі, а решта — на адміністрацію. Інший збірщик пожертв, який працював на неіснуючий Крайовий Шпиталь для хворих на пістряка, збирав пожертви в той спосіб, що вислав на різні адреси гроші з просьбою, щоб адресати звертали їх йому назад, додаючи від себе пожертви. Виславши 2,000 долярів, він зібрав у такий спосіб 650,000 долярів. Під час такого кругового пересилання грошей десь в дорозі „зникло" 164,725 долярів. Збірщики покликувалися на прізвища таких осіб, як сенатори Айвес, Ліман, нововибраний посадник Ню Йорку Вагнер, посадник Бруклина Кашмор та інші, хоч в багатьох випадках ці особи навіть не знали, що вони фіґурують, як спонзори цих збірок. Несумлінні збірщики прикривалися назвами деяких поважних інституцій і установ.

Не вільно пікетувати для незаконної цілі

Ню Йорк, Н. Й. — Апеляційний судовий відділ видав рішення, яке забороняє пікетування, коли воно провадиться для осягнення незаконної цілі. Це зарядження видано в зв'язку з відкликом Сіднея Дж. Вуду, власника крамниці з алькогольними напоями в Ню Йорку. Робітнича спілка пікетувала його крамницю, щоб змусити трьох робітників, які там працювали, вступити до спілки. Вуду звернувся в цій справі до двох інстанцій, але без успіху, бо спілка робила це в своїх організаційних цілях, що дозволено законом. Проте апеляційний судовий відділ став на становищі, що спілка не мала права пікетувати цю крамницю, бо робила це для осягнення незаконної цілі (згідно з законом робітники не мусять належати до професійної організації).

Кіно й телевізія заохочуватимуть до плачення податків

Вашингтон. — Податковий Уряд при допомозі кіна й телевізії заохочуватиме населення до швидкого плачення податків. Для цього запрошено бувшого фільмового дорадника фльоти Семюеля Ф. Ґарбі на 90 днів, щоб він приготовив короткі фільми для кіна й телевізії, які заохочували б людей платити податки. В цих фільмах, крім звичайних вияснень в податкових справах, буде показано, як виповняти формуляри для одержання звороту стягненого податку, та які видатки звільняються від оподаткування і т. п. Податковий уряд передбачає, що коли населення бачитиме в телевізії сцену виповнювання податкових формулярів, то й само без допомоги посередників, почне їх виповняти.

В АМЕРИЦІ

● **Статистика**, що займається оцінюванням публічної опінії в ЗДА, твердить, що 73% американців у своїх надіях на мир покладається на Об'єднані Нації. В Америці подвійно стільки прихильників концепції, щоб СССР належав до Об'єднаних Націй, аніж був поза ними, 11% американців є прихильниками „світової унії", а тільки 27% за цілком самостійною політикою без ОН, очевидно, за негайним викиненням Совєтів із ОН.

● **Полковник Хозе Ремон**, колишній довголітній начальник поліції в Панамі, тепер тамошній президент, очистив цей терен міжнародних обманців від злочинного елементу. Він є головою „національно-патріотичної коаліції", яка, завдяки його заслугам, має вигляди надовго залишитись при владі. Ремон є приятелем ЗДА і завзятим противником комуністів.

● **Постійний представник** ЗДА в ОН, амбасадор Генри Кебот Лодж повинен би мати ферії разом з усіма представниками держав — членів Об'єднаних Націй. Але президент Айзенгавер покликав його, як свого спеціяльного дорадника в усіх справах, що стосуються до ОН „і інших" (з ділянки закордонної політики). ОН зберуться знову аж у вересні 1954 року.

● **Єпископ Ллойд Вайк** з методистської Церкви гостро накинувся на сенатора МекКарті і конґресменів Велді та Джексона за те, що вони, нібито, користуються „технікою і практикою наших ворогів в ім'я національної оборони і патріотичної сторожкости". Він закинув їм, що вони вживають „авторитарних метод" у своїх комісіях для боротьби з протидержавними елементами.

Президент працюватиме з дорадниками і під час ферій

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер святкуватиме Різдво в Оґесті в стейті Джорджія разом із своєю родиною. Але з ним ідуть також всі його дорадники, бо він під час ферій працюватиме над трома промовами, які має виголосити на другій сесії 83 Конґресу: 1. Стан Унії (цю промову він має закінчити між Різдвом і Новим Роком); 2. Звернення в справі бюджету і 3. Господарський звіт. — Першу промову Айзенгавер виголосить за кілька днів після відкриття Конґресу, що починає свої наради 6 січня. Її виголосить президент особисто перед обома частинами Конґресу. Звернення в справі бюджету президент має переслати на кілька днів пізніше, а ще пізніше вишле Конґресові господарський звіт. Президент нараджувався про зміст цих промов із членами свого кабінету та з Радою Крайової Безпеки, а також обговорюватиме із широким колом республіканських політиків, які нараджуватимуться при кінці цього тижня. — Перед від'їздом до Джорджії президент проводитиме традиційною церемонію відкриття ялинки в Вашинґтоні, де виголосить коротку промову про мир людям доброї волі. Ця церемонія буде надавана через радіо й телевізію в навечер'я Різдва. До Вашинґтону президент має повернути після Нового Року.

Ню Йорк податковою реформою приваблює підприємців

Ню Йорк, Н. Й. — Нововибраний демократичний посадник міста Ню Йорку Роберт Ф. Вагнер заявив, що його адміністрація внесе просьбу до стейтових законодавчих установ про дозвіл побирати міські податки від купців і промисловців не від брутта, а від нетта їхніх прибутків. В той спосіб Ню Йорк бажає затримати в місті дотеперішніх підприємців і притягати новий капітал до міста. На цій позірній полегші підприємцям місто думає заробити впродовж одного року коло 20,000,000 долярів, бо податковці радо платитимуть податок від того прибутку, який вони дійсно мають, а податки від прибутку брутто часто були несправедливі, їх важко було стягнути і вони пропадали для міської скарбниці. Згідно з новим пляном податки мали б принести Ню Йоркові 152,000,000 долярів. В зв'язку з цим посадник Ваґнер проситиме законодатні тіла Нюйоркського стейту, скасувати право міста Ню Йорку на стягування податків від урядовців і робітників. Хоч досі закон дозволяв стягати ці податки, Ню Йорк із нього не користав, і службовці та робітники не платили міського податку від прибутку.

В Мехіко відбудеться протикомуністична конференція

Нуево Ляредо, Мехіко. — Ідуть приготування до протикомуністичної конференції, яка має відбутися від 5 до 7 лютого 1954 року. Секретар організації проти комуністичного фронту в Мехіко Пріето Лавренс заявив, що він сподівається на цій конференції коло 650 делеґатів: з Канади, ЗДА, Центральної і Південної Америки, а також з району Караїбського моря. З Америки заповіли участь делеґати від таких організацій: Американський Леґіон, Американська Федерація Праці і Національний Комітет для Вільної Европи. Окремі запрошення вислано до сенатора Джозефа МекКарті і сен. Александра Вайлі — голови Сенатської Комісії Закордонних Зносин. Лавренс заявив, що антикомуністичні групи не мають спільного пляну дії, тоді як комуністи діють спільно і витрачають величезні суми грошей, які їм постачає Москва.

Нові виступи проф. Р. Смаль-Стоцького перед американською публікою

Мілвокі, Вис. — Д-р Роман Смаль-Стоцький, професор Маркетського університету, мав в першій половині цього місяця три нові виступи перед американською публікою, промовляючи на актуальні теми большевицької загрози та визвольної боротьби поневолених народів. Дня 4 грудня він промовляв у Стейт Тічерс Каледж Висконсину перед трьома сотнями молодих учителів на тему: „Московський комунізм загрожує Америці"; дня 8 грудня проф. Смаль-Стоцький був промовцем на бенкеті Киваніс Клюбу в готелі Астор, вияснюючи 250 учасникам проблему: — „Чому американці не можуть зрозуміти московського комунізму", а 9 грудня був промовцем на вечері Клюбу інженерів-механіків Вискансину в їх домівці в Мілвокі і говорив на тему. „Визволення народів."

Канадійський „Гомін України" виходить п'ять років

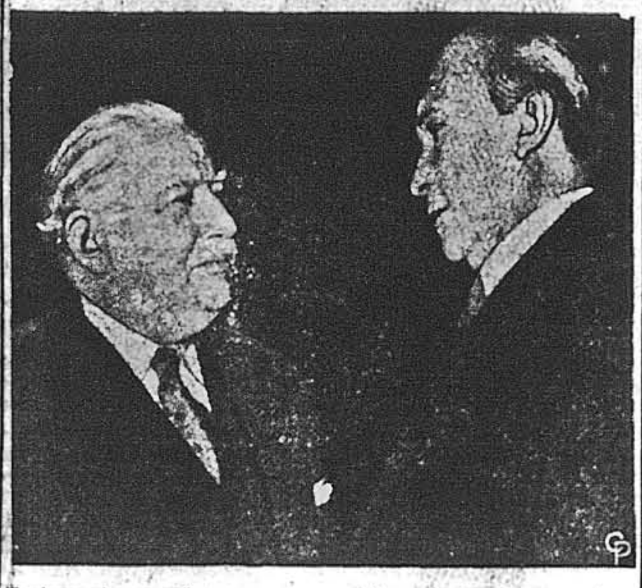
Торонто, Канада. — „Гомін України", український тижневик націоналістичного напрямку, мав 15-го грудня ц. р. п'ять років від часу своєї появи. Заснований новоприбулими, „Гомін України" переміг багато труднощів і розвинувся сьогодні в поважний орган, збагачуючи й доповнюючи український пресовий дорібок у вільному світі. До пересланих „Гомонові України" ґратуляцій і побажань дальшого розвитку долучується теж „Свобода".

ДЕ ЗГОДА В СІМЕЙСТВІ...



Ганьба розсвареному людському родові! — написано в очах цієї собачки, котика і голуба, що хоч з природи не дуже то взаємно люблються, але опинившись під одним дахом та під опікою 6-літнього Френка Вилмонта в Шікаґо, „сконсолідувались" і не тільки об'єднались, але й обнялись.

ЩЕ ОДНА ПЕРЕСТОРОГА НА НАРАДАХ НАТО



Західно-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер, після розмов з державним секретарем Джаном Фостером Доллесом та іншими учасниками нарад НАТО в Парижі, перестерігав, що не зважаючи на теперішнє відношення Москви до плянованої конференції „великої чвірки" в Берліні, „ми всі є в смертельній загрозі" та що, „ми всі пропадемо, якщо не об'єднаємось". На фото: канцлер Аденауер (зправа) розмовляє з люксембурським міністром закорд. справ Йозефом Бехом.

ПЕРЕСТОРОГА ДЖ. Ф. ДОЛЛЕСА — НАЙБІЛЬША ПРОБЛЕМА ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Париж. — В понеділок американський державний секретар, Дж. Ф. Доллес заявив представникам преси, що ЗДА будуть примушені перевести „прикру ревізію" своєї політики, якщо не буде ратифікований і введений в життя европейський пакт оборони. Ця заява викликала у Франції таке велике враження, що вона стала тут насправді найбільшою подією дня. Французи, які виявили найбільшу опозицію супроти того запляновaного пакту, що передбачає спільну з відбудованою німецькою армією европейську армію, слушно прийняли заяву Доллеса на свою адресу. Президент Франції Оріоль, що є,— як це у Франції загально відомо — противником озброєння Німеччини — назвав на засіданні ради міністрів заяву Доллеса „балаканиною". Цьому окресленню спротивився кол. прем'єр а тепер віце-прем'єр — Поль Рейно, звернувши увагу, що заява Доллеса є вірним відзеркаленням становища американської республіканської партії, що його поділяє також демократична партія. Рене Плевен, міністер оборони, заявив, що всі 5 інших сиґнатарів натискають на Францію, щоб вона ратифікувала оборонний пакт, і Франція може опинитися в ізоляції. Міністер закордонних справ Бідо признав, що Доллес рішуче „зажадав" ратифікувати пакт оборони. — Деякі французи кажуть, що Доллес „вбив остаточно европейський пакт оборони.". Ці протиамериканські настрої намагається піддержати серед французів Москва, яка віддавна забігає, щоб відірвати Францію від західнього бльоку, страхаючи її німецьким імперіялізмом. Совєтські газети проголосили, що Доллес поставив Франції „ультимат" і що він „шантажує" Францію. — Німецька преса не займає ніякого становища в цій справі, відчуваючи незручність німецької ситуації: канцлер Аденауер, вернувшися із Парижу, закликав німецьку пресу не дразнити Франції. Знову ж із Вашингтону повідомляють, що Доллес не сказав нічого такого, що не було б давно уже відоме французькому уряді і що заява Доллеса була раніше обміркована з президентом Айзенгавером, який цілком схвалює її.

Зголошено кандидатуру на президента Франції

Париж. — В четвер, 17 грудня ц. р., відбудуться вибори нового президента Франції. За французькою конституцією з 24 грудня 1946 року, президента Франції вибирає на спільному засіданні у Версалі палата депутатів (парлямент), що складається з 627 членів, і рада республіки (320 членів). Теперішній президент Вінсент Оріоль, соціяліст, був вибраний 16 січня 1947 року. Каденція французького президента триває 7 років. Різні партії зголосили вже своїх кандидатів. Незалежна партія, підтримана деякими іншими партіями теперішньої урядової коаліції, зголосила кандидатуру теперішнього прем'єра Жозефа Ляніеля. Народна Партія зголосила кандидатуру теперішнього і кількакратного колишнього міністра закордонних справ, Жоржа Бідо. Його авторитет сильно зріс після повороту з Бермудської конференції. Радикали висунули Івона Дельбоса, а соціялісти — Марселя Неґелена. Є ще 4 інші кандидати, між ними комуніст Марсель Кашен, але вони напевно відпадуть після першого ж голосування.

В НЕДІЛЮ ВІДБУДУТЬСЯ ЧЕРГОВІ НАРАДИ ДИРИҐЕНТІВ ХОРІВ МЕТРОПОЛІЇ

Ню Йорк. — В найближчу неділю, 20-го грудня, в домівці Т-ва „Дністер" при 119 евеню „А" (між 7 і 8 вулицями) в Ню Йорку відбудуться о год. 6-ій ввечорі чергові наради диригентів українських хорів метрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі в справі концертової програми та дальшої підготови великої ювілейної імпрези —концерту — фестивалю з приводу 60-річчя Українського Народного Союзу. На імпрезу, яку влаштовує окремий Метрополітальний Ювілейний Комітет з п. Д. Галичином на чолі, вже задатковано Карнеґі Голл на 16-го травня наступного року. В програму тієї імпрези мав би входити теж концерт об'єднаних хорів метрополітальної округи: Ню Йорку, Бруклину, Бронксу, Асторії, Йонкерсу, Гемпстеду, Джерзі Сіті, Бейону, Нюарку, Елизабет, Пассейку та інших. Дириґентуру над об'єднаними хорами погодився перебрати дириґент „Думки" п. О. Микитюк. Другою частиною програми мав би бути музичний, вокальний і танцювальний фестиваль, підготову якого вестиме Метрополітальний Комітет Ліґи Молоді. Предметом недільних нарад дириґентів буде програма концерту та техніка підготови до нього поодиноких хорів. Ювілейний Комітет цією дорогою звертається до усіх пп. дириґентів та голів хорів метрополітальної округи з гарячим проханням взяти участь в нарадах.

ЗДА ГОТОВІ ПОДІЛИТИСЬ ІЗ СОЮЗНИКАМИ ТАЄМНИЦЯМИ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ВИЛСОН ОБІЦЯЄ ВИСЛАТИ ДО ЕВРОПИ БІЛЬШЕ ЛІТАКІВ

Париж. — Американський уряд старатиметься дістати від Конґресу дозвіл поділитися з союзними державами Північно-Атлантійського Пакту відомостями про теперішній стан американського атомового озброєння і про інші роди нової зброї, — заявив на Раді НАТО в Парижі секретар оборони Чарлз Вилсон. Очевидно, ця заява не є остаточно зобов'язуючою, бо її виконання залежить не тільки від ухвали Конґресу, але в перцу чергу від того, чи буде ратифікований і введений в життя европейський пакт оборони. Закон МекМегона забороняє виміну інформацій про атомову зброю. Рішення американського уряду не зберігати надалі таємниць від своїх союзників у цій найважливішій ділянці збросння стоїть у зв'язку з конечністю кращого військового плянування держав НАТО, чого можна осягнути тільки тоді, коли НАТО знатиме, якими складами зброї розпоряджають З'єдинені Держави. Щодо теперішньої сили НАТО, то командувач його військ ген. Ґрунтер заявив, що від часу, коли ген. Айзенгавер прийняв организування збройних сил НАТО, зроблено „величезний поступ". Стверджено, що плян, передбачений на 1953 рік, виконано майже цілком, за винятком малого недотягнення в летунстві. Виготовлено плян на 1954 рік. У новому році великі армійські з'єднання мають бути побільшені на 5%, морська сила на 15% і летунська сила — на 25%. Секретар оборони ЗДА Вилсон обіцяв збільшити американську летунську силу на европейському континенті і прислати м. і. також нові типи літаків. Члени НАТО особливо заінтересовані в одержанні від ЗДА бойових літаків Ф-86Д для нічних летів. Рішено теж стандаризувати деякі найважливіші роди зброї. І так, ЗДА, Канада, Англія, Франція і Бельгія прийняли однаковий тип рушниці з однаковими набоями. Стверджено, що НАТО має на складах або в руках вояків 10 мільйонів таких рушниць. Генерал Ґрунтер заявив у своєму звіті, що при величезному зрості сили військ НАТО, Західня Европа ще неспроможна оборонитися перед великим совєтським наступом. Тому він наполягав на щораз дальшому скріплюванні збройних сил, зокрема ще раз потвердивши давнє становище військовиків, що для успішного стримання совєтської агресії необхідні німецькі війська, що підлягали б спільній команді спільної европейської континентальної армії.

Рі відкликав дотеперішню погрозу зірвати перемир'я 27 січня

Сеул. — Південно-корейський президент Рі склав дуже важливу заяву, якою відкликав дотеперішнє своє становище, згідно з яким — після 27-го січня 1954 року, отже за 90 днів після 28-го жовтня, коли за текстом перемир'я мала розпочатися мирова конференція у справі Кореї, — він зберігає за собою „свободу дії". Тепер 78-літній корейський президент заявив, що він готовий ждати 90 днів від початку мирової конференції, незалежно від того, коли ця конференція збереться. Як відомо, ніхто не знає, чи і коли збереться мирова конференція, бо покищо зірвано навіть підготовчі наради, що велись у справі цієї конференції. „Війна не є нашою ціллю" — заявив Рі. — „Нічого не могло б бути кращого, як досягнути об'єднання країни мирними засобами". Артур Дін, спеціяльний делеґат ОН для ведення вступних розмов про підготову до мирової конференції, — виїжджаючи з Японії до ЗДА, заявив, що нове становище корейського президента є — „державно-творче".

22 січня 20,000 неповоротців вийдуть на волю

Всі антикомуністичні неповоротці будуть випущені на волю 22 січня, якщо до того часу альянтська і комуністична сторони не приймуть іншого становища, — заявив голова Невтральної Комісії, індійський генерал Тімайя. — Південна Корея і альянти стоять рішуче на становищі, що 22 січня, отже за 120 днів після передачі полонених під опіку невтральної Комісії, неповоротці мають вийти на волю. Хоч прем'єр Індії Неру вважає, що ця справа має бути ще вирішена спільно альянтами і комуністами, ген. Тімайя заявив уже раніше, що в зв'язку з становищем Південної Кореї і альянтів треба рахуватися з бунтом неповоротців, якого індійська сторожа не всилі буде здушити. Один південний корєць, який відмовлявся вертатись з комуністичного полону зголосився до репатріяції

В СВІТІ

● **Спірним питанням** у переговорах між Англією і Єгиптом про передачу Суезького каналу під суверенне управління Єгипту є питання одягу, в якому мають ходити англійські технічні фахівці, що залишаться ще якийсь час в Суезі: чи вони мають ходити в цивільному одязі чи в уніформі. Американці мають погодити обидві сторони.

● **Винстон Черчил** щороку розсилає різдвяні побажання на спеціяльно видрукуваних листівках. Цього року він вибрав за взір такої листівки один із своїх власних малюнків — китицю квітів.

● **Давід Бен Гуріон**, перший прем'єр держави Ізраїль, повернувся до приватного життя і до своєї улюбленої праці — в малому сільському господарстві. Він приїхав на свою фарму у віддаленій напівпустинній околиці державним автом, в супроводі членів уряду та представників преси і залишився там зі своєю дружиною у скромній селянській хаті.

● **В Італії страйкував** минулої п'ятниці кругло мільйон державних службовиків включно з залізничниками, а у вівторок вийшло на 24-годинний страйк 5 мільйонів фабричних робітників. Це була „зимова офензива" італійських робітників у боротьбі за вищі платні при щораз більшій дорожнечі.

● **Король Павло і королева Фридерика** повернулися до Греції з одномісячного перебування в ЗДА. Він висловлювався з найбільшою вдячністю про сердечність, яку зустрічав скрізь в ЗДА, і зокрема високо оцінював американську пресу. Король Павло скінчив 56 рік життя в день свого приїзду до Атен.

● **У Парижі судять Гаролда Дала**, американського пілота, якого обвинувачують в тому, що він викрав з Швайцарії сконденсованого бульйону на $34,385. Г. Дал твердить, що взагалі не знав, що в літаку, яким він відлетів з Швайцарії до Франції, знаходився той дорогий крам.

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАША ДОПОМОГА

Наша американсько-українська спільнота може сьогодні цілком оправдано похвалитися поважними успіхами в організаційній, культурній, господарській і в багатьох інших галузях суспільного життя. Однак найбільшою і найкращою характеристикою для неї все ж таки залишиться назавжди ця перманентна допомогова акція, що — відповідно до обставин — то слабне, то посилюється, але ніколи не переривається. Ця допомогова акція питома не тільки нашій спільноті в Америці, але й цілій Америці, яка стала вже синонімом допомоги. Слово Америка означає в кожній країні світу не тільки країну найбільших вольностей і найвищого добробуту, але рівночасно й того добрячого „дядька Сема", чи ту прислівну „тітку з Америки", які становлять першу і останню надію всіх потребуючих спільнот та осіб, і які завжди ту надію виправдують.

Якщо б можна було сьогодні підрахувати всі ті організовані та індивідуальні допомоги, що їх дали американські українці на найрізноманітніші цілі своїх братів і сестер в „старому краю" чи на вигнанні в інших країнах, то це склало б сьогодні дуже імпозантну, багатоциферну суму. Самий тільки ЗУАДКомітет за неповних десять років своєї діяльности зібрав і зужив на допомогу чи переселення приблизно півтора мільйона долярів готівкою, не кажучи про допомогу харчами та одягом вартости кількох мільйонів долярів.

Потреба дальшої допомоги не багато зменшилася й сьогодні. В Німеччині й Австрії залишилось ще добрих два десятки тисяч тих найнещасніших з нещасних наших братів, між ними тисячі інвалідів, калік, хронічно хворих, вдів, сиріт, непрацездатних і безпомічних старших віком осіб, для яких кожний наш доляр може бути справжнім порятунком, хоч його пожертва навряд чи залишила б помітний слід в нашому бюджеті. Потреба такої допомоги для наших залишенців більше, ніж наявна. А все ж таки ми з цієї потреби, всупереч усім нашим світлим допомоговим традиціям, тепер вже не цілком здаємо собі справу, або щонайменше не реаґуємо на неї так, як могли б і повинні.

Це вже належить до людської вдачі, що з часом навіть найактуальніші та найбільш пекучі справи втрачають свою актуальність і пекучість в нашій оцінці та в нашому відношенні до них, хоч і не втрачають їх самі по собі. Вояк, що в перших днях війни здригається на вид кожного вбитого товариша, по місяцях чи роках війни до тієї міри „деревіє", що вважає такі жертви за цілком „нормальні". Подібне, здається, діється і з нашим відношенням до теперішніх допомогових потреб для наших залишенців. Але це в жадному разі нас не виправдує, а тільки притемнює ту нашу світлу допомогову традицію, на яку покликаємось.

Не можна не згадати, що до того занику допомогової актуальности спричинився у великій мірі і той дивний, нічим серйозним не виправданий стан розгардіяшу, що витворився в допомоговій ділянці. З жалем приходиться ствердити, що до нього спричинились у відповідній мірі самі залишенці, зглядно деякі з їхніх власних допомогових провідників, які засипають пресу всілякими „заявами" та „комунікатами", що тільки вбивають і хаотизують цілу допомогову акцію. Медвежу прислугу допомоговій акції роблять також і поодинокі громадяни чи громадські групи в цій країні, які „конкурують" з одним чи другим допомоговими комітетами в той спосіб, що відмовляють людей посилати свої пожертви до одного чи другого комітету, або загострюють відносини між самими комітетами.

Така ситуація в жадному разі не сміє впливати на нашу жертвенність на допомогові цілі. Люди можуть робити помилки, а найкращим засобом для впорядкування відносин в нашій допомоговій ділянці буде найщедріша і найбільш масова жертвенність на допомогові цілі.

В останньому часі дві наші центральні репрезентації, Український Конґресовий Комітет і Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, порозумілись щодо відокремлення допомогового фонду від Народного Фонду і звернулись із закликом до нашого загалу, щоб з нагоди різдвяносвяточної коляди посилав свої пожертви до ЗУАД-Комітету у Филаделфії. Ми виправдаємо нашу традицію і нашу славу в жертвенності на допомогові цілі, якщо не буде ані одної громади, ані одного свідомого та благородного громадянина, який на цей заклик не відгукнувся б.

М. Чубатий

„ВОЛЯ І МИР ЧЕРЕЗ ВИЗВОЛЕННЯ"

Під таким кличем відбувалася в днях 4 та 5 грудня ц. р. у Вашинґтоні Крайова Конференція, зорганізована вже вдруге колишнім конґресменом Армстронґом. Подібна конференція з-перед двох років була вповні опанована російськими імперіялістами та їх американськими попутниками, тому до цьогорічної конференції американсько-українські організації ставилися скептично, дармащо в організаційнім комітеті були також українці. Все ж таки, рахуючися з фактом, що „неприсутні все не мають слушности", УКК постановив вислати на цю конференцію свою делеґацію в особах проф. Л. Добрянського, адвоката С. Яреми, адв. М. Пізнака, проф. М. Чубатого та секретарки УКК Е. Кульчицької. Крім того, на цю конференцію вислало своїх представників Закордонне Представництво УГВР (Лебідь та д-р Антонович), АБН (д-р Процик та д-р Соколишин) та СУМА (Омельченко, Коваль)*.

В конференції взяло участь понад двісті представників організацій поневолених народів і майже таке саме число визначних американців, як конґресмен Файн, адмірал Менц, Х. Еммет, проф. В. Кендал з Єйльського університету, журналісти Ю. Лайонс, В. Скрипс, О. Бравн, бувший американський капелян в Москві, та багато інших.

Росіяни прислали теж поважне представництво та ще й на допомогу собі спровадили кількох федералістів, якими хотіли атакувати самостійників з-поміж представників поневолених народів. Все ж таки їх настрій був пригноблений, зокрема внаслідок викритих неясних стосунків провідних членів НТС (солідаристів) з совєтською розвідкою. Російські інтереси краще заступали відомі проросійсько наставлені американці, як редактор „Ридерс Дайджест'у" Юджін Лайонс та росіянин єзуїт князь Андрей Урусов, що від кількох років розбивається по всіх конференціях, де тільки справа матушки-Росії може бути заторкнена.

Праця Конференції була зорганізована в той спосіб, що на пленумах відбувалися реферати без дискусій, а дискусії зосередилися на двох групових форумах, де були дискутовані такі питання як: „Визволення як концепція американської закордонної політики" та „Визвольні сили, що працюють для справи визволення".

Вже головні референти, як конґресмен Файн і представник світу праці А. МекДовел виразно заявлялися за повним визволенням усіх народів, не тільки держав-сателітів, але також народів СССР, Кореї та Китаю. Тими рушійними силами, що допоможуть Америці визволити народи, стануть чотири чинники: націоналізми поневолених народів, гноблені та переслідувані релігії, вільний світ праці та вільне господарське життя.

Першу тезу-ролю націоналізмів — широко розвинув у своїй промові проф. Л. Добрянський. Він підкреслив, що націоналізми поневолених народів дотепер не мали доброї реклями в Америці. Совєтофільські та проросійські кола в ЗДА таврували найшляхетніший, демократичний патріотизм поневолених народів, як „націзм" та „фашизм". З того тільки виходила користь для червоної Росії, а шкода для ЗДА.

Кожна розумна закордонна політика Америки, а нею може бути тільки політика визволення, мусить рахуватися з тим могутнім союзником поза залізною куртиною, себто з динамічними націоналізмами поневолених народів, які не хочуть для себе нічого більше, як тільки волі та справедливого розмежування з Росією і з сусідами. Це мусить собі ясно усвідомити американський нарід у власному інтересі. Демократичні, волелюбні націоналізми спираються на національних окремішностях як на гарячому прив'язанні до своєї мови, минулого, національної культури та власної релігії. Націоналізми поневолених народів — це ті самі ідеї, що так світло виложені в американській Декларації Незалежности. Практичні шляхи розумної політики визволення ясно виложені в книжці Джеймса Бирнгема.

На жаль, багато американців — говорив проф. Добрянський — зокрема в останніх днях, дають себе зводити надіями, що з червоною Росією можна прийти до мирної злагоди. Під тією ілюзією відбувається пропаґанда з нагоди конференції на Бермудах. Найкращою ціллю миролюбної політики Америки повинно бути визволення всіх народів Европи та Азії, що поневолені Москвою.

Подібні думки висловлював корейський амбасадор Бен Лімб, який перестерігав Америку перед большевицьким підступом, та китаєць д-р С. Пан, Директор Далекосхідніх Студій. Думки висказувані проф. Добрянським, ставали популярними серед бесідників та слухачів. Це була мабуть перша американська конференція, на якій свободолюбні націоналізми поневолених народів знайшли пошану та належну оцінку, як динамічна сила, союзника для Америки в боротьбі проти большевизму.

Як сказано, дискусія зосередилася передусім на двох форумах, що технічно поділили цілу конференцію на дві частини. На перший форум від УКК був виделеґуваний проф. Чубатий та адв. Ярема, на другий — адв. Пізнак та ще з українців М. Лебідь.

Важкою була участь українських учасників на першому форумі, де мали виступати, як ініціятори дискусії, побіч проф. Кендала і амбасадора Горнбека, також відомі зі свого неприхильного наставлення до справи визволення України ред. Юджін Лайонс та єзуїт Урусов. Проводив там проф. Аткінзон, теж з русофільськими симпатіями.

(Закінчення на стор 3-тій)

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО, ЯК ВОНО Є

Ми зовсім не знаємо, як виглядає сьогодні українське село. Ті з нас, які залишили Наддніпрянську Україну в 1919-1920 рр., а Західню Україну в 1944 році, зберегли в пам'яті образ, що дивлячись на нього „серце відпочивало", що з-поміж зелених садків дивилося „неначе писанка". А ті, що виїжджали з Наддніпрянської України, оповитої димом пожеж останньої війни, принесли на еміґрацію образ сколективізованого села — без клунь і повіток, обшарпаного, злиденного й сірого, як сама підсовєтська дійсність.

Від кінця війни минуло вже вісім років. Як запевняє совєтська преса, за цей час важку й легку індустрію не тільки відбудовано, але й розбудовано до рівня, що перевищує її стан в 1940 році. На світлинах совєтських газет щодня можна бачити новозбудовані „палаци культури", стадіони, театри й кіна, клюби й університети. В совєтських журналах часто містять репродукції зі світлин радгоспних і колгоспних свинарників, корівників, сильосних башт та інших споруд удержавленого сільського господарства.

Але годі шукати в совєтських газетах та журналах світлини, на якій можна було б побачити, як же виглядає тепер українське село, чи навіть хата українського селянина, що то він сам або його сини побудували всі оті „палаци культури", стадіони, радгоспні та колгоспні свинарники, „парки культури й розваги".

Спробуємо відтворити бодай приблизно образ сучасного села на підставі одного лише числа газети „Радянська Україна" з 20 жовтня ц. р. Вилущимо з цвітистих описів колгоспів та радгоспів рідкі слова гіркої правди і зведемо їх докупи. Інакше кажучи, нехай розкажуть нам самі таки совєтські кореспонденти про сучасне село, відкинувши геть зі своїх розповідей отой „примусовий асортимент", що його силоміць накидається споживачеві совєтської преси.

Почнемо з сільського центру — з майдану, де стоїть споживча кооператива.

В дописі М. Кравцева „Про нашу кооперативу" читаємо: „У вікні кооперативи виставлено кілька стрічок і шнурки до черевиків. В другому вікні бутафорія, зроблена з картону — „ковбаса", „риба" і „шинка", вкриті грубим шаром пороху. Я запитую завідувача крамниці: „А чого ж це воно у вас так вбого й брудно?" Виявляється, що вітрини тут змінюються тільки на жовтневу революцію або з нагоди приїзду до села керівних працівників . . ."

Тепер, читачу, ходімо далі по шпальтах „Радянської України".

В кореспонденції В. Минька під назвою „Село Миньківка" читаємо:

„Навесні 1944 року сестра Ганна писала мені на фронт: „Прилетіли ластівки, і їм ніде мостити гнізда в нашій Миньківці. Усе село спалив клятий супостат-німець . . ." У ці дні минає десять років від дня звільнення мого рідного села від німецьких окупантів. Як пише мені сестра, воно відбудувалося, але не зовсім. До війни тут була школа-десятирічка, а тепер є лише семирічка. Розміщається вона в звичайних селянських хатах . . ."

Допис, уривок з якого подаємо, вміщено поруч з статтею московського кореспондента з описом „сьомого чуда світу" — університету ім Леніна в Москві, що розмістився у новозбудованих 25-поверхових будинках. Якщо вірити авторові, це справді імпозантний комплекс будівель, і його з „захопленням" оглядають всілякі „робітничі" делеґації з Франції, Англії і ЗДА. А на Україні? На Україні, в колгоспному селі Миньківці за всі роки, що минули по закінченні війни, навіть не відбудовано школи-десятирічки. Тиняються школярі з учителями по селянських хатах, а сама школа тим часом з десятирічки обернулась на семирічку.

Чи не вирішили там у Москві „старші брати" наслідувати також і в освітній політиці райхскомісара Коха, який заявив був в 1942 році, що українцям більше як початкової освіти не потрібно, і з тої причини дозволив на території Райхскомісаріяту Україна лише початкові школи?

Далі в цьому ж дописі В. Минька читаємо:

„В дуже непристосованих і малих приміщеннях працюють медпункт і родильний будинок. Бракує тут білизни і медичних інструментів . . ."

Нехай буде відомо читачеві, що слово „медпункт" в совєтській мові означає щось ніби лікарня, а „родильний будинок" — щось ніби медичний заклад, де жінки родять дітей. І коли вже совєтський кореспондент пише, що ці найбільш необхідні в селі заклади працюють в „дуже непристосованих і малих приміщеннях" — годі уявити американській чи західньо-европейській людині жах животіння в такому соціялістичному селі.

В статті „Що таке добре" читаємо опис гуртожитку в цьому ж таки селі Миньки, в якому живуть радгоспні робітниці.. Щоб читач уявив собі повніше цей „зреалізований соціялізм" — ці спільні мешкання „бджіл трудових", про які мріяли ще соціялісти 18 століття, починаючи від Томаса Муура та інших — наведемо трохи довший уривок з цієї статті:

„— Це добре, що ви до нас приїхали, — сказала Варвара Харитонівна. — А ще краще буде, якщо поїдете й подивитесь, де і як ми живемо.

Усі доярки враз її підтримали.

— Дуже просимо подивитись! Бо словами про це не розкажеш, можна тільки очима побачити.

— А де ви живете?

— Он там на горі, у поверховому палаці, — з іронією сказала одна.

Здаля будинок милував око: справжній палац у степу. Білий, веселий.

Та ось наблизилися ми до будинку, і він одразу втратив свій чар. Був він обідраний ззовні, з вибитими шибками, розхитаними, рипучими дверима. А ще гірший вигляд мав усередині. Здавалося, що стіни в коридорах не мазані десятки років.

В кімнатах нема столів і ламп (про електрику нема що й казати — В. С-ко). Не дбає адміністрація й про паливо. Жінки збирають його в степу самотужки. В гуртожитку велика тіснота. І це тоді, як дві великі кімнати вільні — в них провалилися підлоги.

— Чого ж не відремонтують? — питаю.

Доярки розводять руками.

— Таке вже у нас начальство. Йому дай 4.000 літрів молока від корови, а нам — дулю під носа. Живи, як хочеш . . ."

Що можна додати до цього уривку?

І наостанку з цього ж самого числа „Радянської України" беремо для повнішого уявлення сьогоднішнього підсовєтського села уривок з листа до редакції, підписаного Я. Рудюком:

„. . . Є у нас дитячий садок. Але умови, в яких перебувають діти в цьому садку, просто нестерпні. Приміщення старе, напівзруйноване. Ремонт будинку відтягували доти, аж поки він став зовсім непридатний. Столи й стільці поламані, немає шафок на одяг. Хата стоїть на роздоріжжі, навколо неї немає навіть огорожі. При таких умовах випускати дітей на подвір'я просто небезпечно. Тому вони здебільшого сидять у холодному приміщенні, бо й палива на його огрівання немає, а в полі малі діти бур'янів на опал назбирають небагато . . .".

Така сьогодні в Україні Миньківка, така Павлівка, такі Плешковичі і сотні, тисячі інших сіл . . .

В. С-ко

СУМНЕ СУПЕРНИЦТВО АЗІЇ Й ЕВРОПИ

Хоч Бермуди і Париж належать до західнього світу, проте великі міжнародні конференції, пов'язані востаннє з цими західніми географічними назвами, не всилі притьмарити факту, що не західні, европейські, а далекосхідні, азійські проблеми знову можуть зайняти перше місце у теперішній міжнародній ситуації. Від років ідуть перегони між Европою і Азією: хто з них має першенство у кількості і політичному значенні конфліктів? Німецька проблема безумовно залишається надалі центральною міжнародною болячкою ,бо хоч війна з Німеччиною закінчилась вісім з половиною року тому, ще й до нинішнього дня нема мирової конференції. Проте, ця хронічна недуга перестала хвилювати світ до тої міри, що інші недуги, запальні, в нинішніх часах прикметні радше азійському ,як европейському континентові. І хоч на Бермудській конференції говорилося про червоний Китай тільки коротко, у зв'язку з настоюванням Москви прийняти її азійського сателіта до Об'єднаних Націй і в зв'язку з англо-американською розбіжністю думок на потребу і вартість торгівлі з комуністичним Китаєм, — проте саме тепер, безпосередньо після Бермудів і під час перебування 14 міністрів закордонних справ на нарадах НАТО у Парижі, криза на Далекому Сході знову вступає в запальну стадію. І вона охоплює знову проблеми Кореї, Індо-Китаю і самого червоного Китаю.

Якщо республіканська партія захоче використати в конґресових виборах у 1954 році факт замирення в Кореї, як свою заслугу, то (правильно підкреслюють це вже тепер демократи) цілою тою заслугою було припинення дальших кривавих жертв. Це дуже багато для народу, але й дуже мало для міжнародної політики. Якщо до листопада 1954 року взагалі збережеться мир на бойовищі, а не прийде до дійсного замирення за конференційним столом, себто, якщо втримається теперішня ситуація, то Корея надалі буде вічним потенціяльним джерелом дальшої війни. Весь хід подій в Кореї і довкола Кореї вказує щораз наглядніше, що Совєтам не залежало і не залежить на мирі в Кореї, тільки на зискуванні на часі. Тому вони продовжували в безконечність переговори про перемир'я і тому вони так довго продовжували переговори про підготову до самої мирової конференції, аж поки препотерпеливий Артур Дін втратив терпець, вийшов з засідання, спакував валізи і попросив Вашинґтон, щоб його відкликав „для звітування". Те саме сталося з питанням полонених. Весь крик довкола конечности „переконати" неповоротців, що вони помиляються і повинні репатріюватись, тривав так довго, як довго це було потрібне комуністам, щоб зискувати на часі. Від місяця ніхто з комуністів не цікавиться фактично неповоротцями і не „переконує" їх, бо вони перестали (покищо) бути потрібні, як засіб політичної обструкції, політичного шантажу і політичної провокації у відношенні до решти світу.

І те саме діється в Індо-Китаї. Від 8 років тамошні комуністичні диверсанти, що розпоряджають великою регулярною армією поруч із зорганізованими на фаховий військовий лад рухомими диверсантськими з'єднаннями, з постійним допливом військового виряду і військових фахівців-інструкторів із червоного Китаю, ведуть криваву війну. Ціль ясна: не боротьба за державність Індо-Китаю та його народів, ані воювання з імперіялістичним колоніялізмом Франції, а виключно — ускладнювання ситуації Франції і через Францію всіх її союзників. Тепер уже втретє впродовж одного місяця комуністичні диверсанти Індо-Китаю заявляють про свою готовість переговорювати про мир. Яка причина такої раптової миролюбности? Комуністична тактика завжди гнучка і рахується не з моментами престижу та логіки, а тільки з моментом кожночасної доцільности. Ця доцільність така сьогодні наявна, що й індо-китайське миролюбство комуністів шите грубими нитками, які розшифровує вся міжнародна преса: очевидячки, комуністам знову залежить на тому, щоб, розпочавши довгі й затяжні, багатомісячні переговори в Індо-Китаї, знову вигравати на часі. Те саме діється і з самим червоним Китаєм. В усіх своїх останніх зверненнях Москва, як адвокат і протектор комуністичного Китаю, підкреслює конечність співпраці його для замирення в усьому світі. Сам комуністично - пейпінґський уряд стримується в своїх заявах від лайок під адресою Заходу, щоб представити себе добре вихованим партнером у міжнародних взаєминах.

Навіщо комуністам потрібний час? Фахівці, що студіюють не віднині комуністичну тактику, відповідають, що час діє для комуністів тому, що вони вміють краще використовувати його для своєї військової і психічної мобілізації, Тактика замирювання паралізує, мовляв, волю і змагання альянтів, у тому самому часі, коли комуністи використовують кожну „передишку", щоб гарячково надоганяти альянтів в ділянці військової підготови до майбутньої розправи. Для вільного світу мир є ціллю самою для себе, бо для нього мир є джерелом всіх тих благ, що їх можна без війни добути для людськости, — тому вільний світ часто готовий іти на найгірший, найбільш гнилий компроміс в користь миру (тому такий страх у південних корейців і тепер у німців, коли вони чують про можливости „згоди" Заходу з Совєтами). У комуністів не мир, а війна за їх панування над світом є ціллю і цієї цілі вони не тільки не зрікаються своїми миролюбними заявами, а, навпаки, приспішують її реалізацію, бо використовують перемир'я для посиленої підготови до війни.

Очевидно, що такої тактики не можна вести до безконечности. Тому у Кореї вона дійшла до межі, за якою є вже або дійсне замирення, або віднова війни. Згадані фахівці від комуністичної тактики, до яких зараховує себе й Артур Дін, твердять, що саме тому, що комуністам треба ще довше виграти на часі, вони в останній хвилині таки погодяться на мирову конференцію в справі Кореї, щоб там знову місяцями тактикою саботажу відволікати дійсне замирення. Але ж така ситуація дуже небезпечна, як насичена електрикою атмосфера, що може розрядитись у блискавках і громах. І тому теж увага міжнародного світу, зосереджена на проблемах Німеччини, европейському пакті безпеки, заходах СССР відірвати Францію від Заходу, німецько-французькому спорі за Зарщину й італійсько-югославському спорі за Трієст, — відвертається знову вбік Далекого Сходу, де можуть несподівано статися такі події, які приглушать Европу.

Роман Смаль-Стоцький

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ

(Доповідь на Річному З'їзді СУМА в Ню Йорку дня 14-листопада 1953 р.)

(6)

Вкінці представлю Вам Ваше четверте завдання, що стисло пов'язане з третім і, на мою думку, обіймає справдішній фундамент всякої особистости, сім'ї й народу. Це Ваші завдання щодо Бога й Церкви. Батьки-засновники Америки поставили цей край і націю в Декляраціі Незалежности під опіку Божу і проголосили: „Уважаємо ці істини як очевидні, що всі люди сотзорені рівними, що вони наділені невід'ємними правами, що між цими правами є життя, воля й змагання до щастя, що для здійснення цих прав встановлені між людьми уряди". Ієрархія ясна: Господь, ним створена і невід'ємними правами наділена людина і вкінці державна влада — слуга, а не бос громадян. Так, родовід американських невід'ємних прав, з яких і ми тут користаємо, веде до Бога, а він обв'язав для людини, для народів і держав свої заповіді і встановив для їх науки Церкву, бо для них всіх є однакові засади добра і зла. А це основне питання, що є добро, а що зло, воно охоплює все життя людини, суспільности, нації й держави. Воно вимагає ясної відповіді від кожного з нас і від усієї нашої еміґрації, бо сучасна криза, в якій Ви, молоде, живете, є в своїй суті релігійною кризою і вона була викликана передусім маккіявельськими пророками московського большевизму. Вони проголосили, що Божих і природних прав немає, що все є добром, що веде до перемоги комунізму в світі, а все є злом, що її стримує, вони поставили державу — партію і її інтереси на чоло ієрархії всіх цінностей життя і вони практично здійснюють цю нову мораль під Совєтами і по всьому світі.

Я тішуся, що Ваша громада розуміє, що всякий авторитет в суспільстві є моральний авторитет, і явно Бога вписала в своїм гаслі, бо від цієї відповіді жадний хитрий хахол нашої еміґрації не викрутиться: чи він з Христом чи з антихристом, що воплотився в Москві. Всі, хто з Христом, мусять спромогтися на вирішення свого особистого відношення до Христових Церков. Це справи глибоко особисті, їх торкатися не буду. Але вони мусять теж усвідомити собі вирішальне значення Церков в житті нашої суспільности в Америці і нашої політичної еміґрації. Їх слуги від колиски до гробу всією еміґрацією опікуються, це дійсні герої, що за найскромнішу „пейду" несуть жертвенно тягар свого покликання.

Дозвольте Вас запитати, чи до рядів цих героїв, священиків наших Церков, є доста покликань, Це питання, скільки наші Церкви приготовляють молодих священиків, монахів і монахинь, — це не тільки релігійна справа, вона є теж основою розбудови нашого культурного життя в Америці, вона теж вирішального значення набуде по упадку большевиків. Хто тоді піде відбудовувати наше зруйноване релігійне життя на Україні,? Де наші молоді теологи-науковці, а їх нам треба буде не десяток, а кілька соток і тисяч священиків. Може я помиляюся, але маю враження, що наша молодь і суспільність ще не застановилася над цією справою, і буде це й наша відповідальність, якщо рехристиянізувати Україну підуть не українці а чужинці, що посвятилися справі Божій.

Досвід останніх літ мене навчив, що вирішальними чинниками визволення України тут в Америці є українська наука й виховання української молоді. Тільки вони зможуть переконати Америку в справедливості української справи. Ці два чинники творять цілість, бо без української науки не можна виховати української молоді на еміґрації. А щодо значення її виховання зацитую стару мудрість Аристотеля: „всі, що роздумували над питанням, як правити народом, дійшли до висновку, що доля народів і держав залежить від виховання молоді". Я переконаний глибоко, що і доля нашої визвольної боротьби і майбутність народу нашого, його держави й культури, залежить в першу чергу від Вас, молоде, від Вашого виховання до громадської, церковної й державної праці. І цілком ясно мушу сказати Вам: Ви відповідальні за майбутню долю України — і якщо вже будете сиві й лисі, як ось я перед Вами, і ще будете на еміґрації-скитальщині — то нікого не винуйте, що не повернулись, а тільки себе самих, так як я маю відвагу сказати Вам, що в нашому лихоліттю, минулому і сучасному, наша власна вина переважає всі інші чинники, що спричинили і спричиняють наші невдачі.

Щасти Вам Боже, сумівська громадо у Вашій праці! Хай Вам Господь допоможе виправдати працею Ваше перебування на еміґрації тут в Америці, перед многострадальною Україною та її мучениками по тюрмах та кацетах! Хай Господь сталить волю і кріпить ровесників Ваших, молодь на Україні, що ще зі зброєю в руках боронить наш прапор! Хай Всемогучий милосердям Своїм огорне всі їх жертви і хай поблагословить Вас повернутись на визволену Батьківщину.

Кінець

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ДОПОМОГУ ЗАЛИШЕНЦЯМ! ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. Box 1661, Philadelphia 5, PA.

УКАЇНЦІ В ЮҐОСЛАВІЇ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ

Український поселенчий рух на терені нинішньої Юґославії датується від кінця минулого й початку цього сторіччя. Тоді-то австрійський уряд почав пляново насичувати місцеве, вороже до Австрії населення окупованої Австрією Босні — чужонаціональними поселенцями, німцями, мадярами і згодом також українцями з Галичини і Закарпаття. Однак роблено різницю між тими поселенцями: коли німці й мадяри діставали від уряду кращі земельні наділи, безлісні і близько битих шляхів чи залізниці, а також довготермінові і безвідсоткові позички, то українських селян використовувано, як найбільших і найнепорадніших злидарів. Таким чином цих українців поселенців у Босні наділювано „царовиною", що її треба було спершу очистити з густого лісу й пристособити під засів. Це була страшна робота, біля якої загинуло округло 960 душ: при вирубі грубезних дерев і корчуванні ґрунту, від голоду, холоду і нещасливих випадків. Але українські оселі в Босні таки втрималися і перемогла прастара тугість нашого селянина. Заснувались були цілі села, постали школи, Просвіти, театральні гуртки, читальняні бібліотеки, селяни передплачували краєві газети й спроваджували українські книжки.

З приходом другої світової війни захиталося те, хоч і бідне, але спокійне і трудяще життя. До речі, фермент викликала м .ін. студіююча в Загребі молодь, яка хоронилась перед воєнними подіями на села, але приносила туди нові течії, що були надто революційні для того відсталого елементу і замало толерантні до людей, що їх нужда викинула з краю і які старалися лише вдержатись при своїй національності серед чужонаціонального моря. Ото ж наслідком невідповідного підходу і невідповідних методів не тільки занепала давня культурно - освітня робота, але й почалися роздори в громаді та невідхильні в таких випадках — взаємні доноси до влади, що потягли за собою — арештування і в'язнення. Дальші воєнні події, врешті прихід до влади комуністичного режиму Тіта і колективізація сільського господарства зліквідували поважну частину давнього українського стану посідання на терені колишньої Босні. Тепер залишились там ще 27,000 українців. Вони живуть здебільша у великій біді, головно інтеліґенти й втікачі із сіл у самому Білгороді (Београді). Є там таких кільканадцять українських родин, деякі з них з багатьма дітьми, а батьки деяких тих родин карались по в'язницях з політичних причин.

Тому для Злученого Американського Українського Допомогового Комітету це велике і пекуче завдання — перевести обслідування теперішнього чисельного, правного і маєткового стану українців в Юґославії. В Босні і колишній Бачці в Хорватії ніхто інший не має змоги просити допомоги в американських чинників і тих міжнародних організацій, що їх завданням є опікуватися людьми, які терплять нужду. Коли б можна зорганізувати постійну і видатну допомогу одним, і допомогти до виїзду з Юґославії іншим, — то це була б нова величезна заслуга ЗУАДК-ту.

В. Федів

Кольбрук-Пассав, Німеччина.

„ВОЛЯ І МИР ЧЕРЕЗ ВИЗВОЛЕННЯ"

(Закінчення зі стор. 2-гої)

Ю. Лайонс у своєму слові став на становищі, що не слід мішати совєтського імперіялізму з давнім російським імперіялізмом, який знову ж таки не різнився від інших европейських імперіялізмів. До справи самостійности народів треба ставитися обережно, бо самостійности хочуть українці, але і в Баварії є деякі бажання усамостійнення. На тлі націоналізмів родяться нацизми.

Єзуїт Андрей Урусов став на становищі, що за розчленуванням Росії стоять неросійські націоналісти, ворожі російському народові. Комунізм в Росії — це справа інтернаціональної конспірації, а не твір російського народу, який сам впав жертвою поневолення. Він, о. Урусов, подорожував по Канаді, де „всі українські товариства", з якими він там зустрічався, були комуністичні. Виходить, що канадійські українці є прокомуністами.

Адв. Ярема гостро запротестував проти очорнювання канадійських українців священиком, бо о. Урусову хіба відомо, що в Канаді існують католицькі централі, які об'єднують сотки товариств, існує КУК, що об'єднує теж сотки антикомуністичних українських товариств. Тому прикро таке почути від священика.

До слова зголосився проф. Чубатий і в спокійному тоні в науковий спосіб розправився насамперед з Ю. Лайонсом, а потім з о. Урусовим. Бесідник ствердив, що один баламут американської закордонної політики, Дж. Кеннан порівняв Україну з Пенсилвенією, тепер Ю. Лайонс, журналіст високої кляси, порівнює Україну до Баварії. Це свідчило б про його дуже слабе знання національних проблем Европи. Баварія — це ж частина німецького народу, навіть колиска нацизму, а Україна — це самостійна нація. Російського імперіялізму — ні совєтського, ні царського — не можна порівнювати з англійським чи іншими імперіялізмами. Европейські імперіялізми виховували часто й примітивні народи до свободи і до самоуправи (Бурма, Цейльон, Індія, Африка), натомість російський неґував само існування підбитих народів та винищував їх. Російський історик Петро Струве вбачає вже в початках російської історії той „московський дух" винищування завойованих народів. Струве ,а також російські філософи, як Бердяєв, Федотов та інші стверджують, що большевизм — це витвір російського духа.

Бесідник далі висловив жаль, що о. Урусов використовує існування групи червоних п'ятиколонників українського походження для баламучення американського народу. Не треба справи перекручувати; це ж ясний факт, що не та група збаламучених українських темняків є загрозою для світу та Америки, але Кремль, червона Москва, мозок та нерв, що порушує всесвітній комунізм. Зампутуймо російський мозок комунізму — Москву і відразу стануть вільними держависателіти, Китай, Корея та народи, поневолені Москвою. Немає серед українців ворогів російських мас, є тільки вороги верхівки російського народу, тої кліки, що тримає імперію і поневолює неросійські народи без користи для російських мас.

На другому форумі, де проводив адм. Менц і де дискусію ініціювали єзуїт о. Ґіббонс, проф. Добрянський, редактор Скрипс та МекДовел від АФП, атаку повів совєтський росіянин Боголепов та федералісти, як карпатський русин Сушко і ще дехто; їм дуже влучно відпоовідали референти та бесідники зі залі. Дискусія була дуже гостра. О. Ґіббонс, довідавшися, що член його чину єзуїтів, о. Урусов образив канадійських українців, публічно заявив, що він жаліє того, бо погляди о. Урусова не є погляди єзуїтів, а тільки виключно його особисті.

Під час бенкету в суботу ввечері о. Бравн, американський священик в Москві, дуже цікаво оповідав про протикомуністичні настрої населення ,а о. Профета висвітлював фільми з большевицької масакри у Вінниці, в Катині та на Кореї.

Загально слід ствердити, що настрої серед американців помітно змінюються на користь справи визволення народів. Навіть Ю. Лайонс на другий день, попросивши надпрограмово короткого слова на пленум, немов виправдувався, що він не є противником визволення народів СССР, зокрема України, і що йому йде тільки про створення одного антибольшевицького фронту народів для боротьби з комунізмом; непримимиримі націоналізми є в цім перешкодою. Йому відповідав проф. Добрянський.

*) Організація Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) окремо повідомила, що на тій конференції були й її представники в особах мґ-ра Кушніра та д-ра Соколишина. (Ред.)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Денверський Калейдоскоп

З початком осіннього сезону відновила свою діяльність Літературно-Наукова Секція при українсько - американській громаді в Денвері. Рорпочала вона свою працю під рожевими гороскопами, бо одержала до розпорядимости гарне приміщення на сходини і реферати. Та, на жаль, по трьох виступах треба було знову шукати за чимсь іншим і тепер сходини відбуваються в приватному домі. Свою діяльність розпочала секція рефератом свойого голови п. І. Івахова на тему „Методи наукової праці". Другі сходини присвячені були Листопадовому Зриві. Учасник Листопадових Днів п. Степан Глушко поділився зі слухачами своїми надзвичайно цікавими споминами та особистими враженнями з перших днів формування української влади на наших західніх землях. Символізуючи тяглість боротьби за волю України, виступив теж б. поручник УПА, п. В. Чарський зі своїми споминами з УПА.

Треті сходини присвячені були пам'яті нашої великої поетки Лесі Українки, про життя та творчість якої мав реферат д-р Г. Завадович. І вкінці, на останніх сходинах, відмічено 700-ту річницю заснування города Львова з рефератом п. І. Івахова та доповненням й дискусією після реферату.

В місяці грудні Літ.-Наук. Секція буде змушена послабити свою діяльність, бо заповіджено вже інші численні імпрези — які виповнять весь можливий вільний час.

Як відгук на „Денверський Калейдоскоп" автор цих рядків одержує численні листи з різними запитами. У всіх тих листах вже часто заторкується такі самі проблеми, тож постараюся постепенно давати відповіді на ці питання між рядками „Калейдоскопу". Одною з проблем, якою найбільше цікавляться читачі, це проблема мешканева. Це ж бо перші кроки, які треба було б ставити на новому місці. Мешканева ситуація в останньому часі значно покращало і коли в минулому тяжко було подумати про недороге помешкання для родини з малими дітьми, та таке помешкання тепер можна легко знайти за яких 60-70 долярів в місяць. Майже на кожній вулиці стрінете дім з вивіскою: „Форрент", а велика подажа вільних мешкань збиває ціни, які в минулому були впрост неснамовиті. Також ціни на доми на продаж значно впали і слідна дальша знижкова тенденція, що є, здається, загально-американським явищем. За невелику готівку — від 1,000 дол. вгору можна купити вже порядний дім, в якому частину можна навіть піднаймати льокаторам. На окраїнах міста ростуть домики мов гриби по дощі, а то й цілі оселі, вправді деревляні, але з повним модерним устаткуванням, а газети повні конкуренційних оголошень: 300 дави, 500 дави і т. п.

Листопадову Річницю відсвяткували денверці Святочною Академією, що її влаштувала Українсько-Американська Громада дня 8 листопада. В програму входили виступи хору, реферат, декламації та виступ шкільної дітвори. Найбільше враження на присутніх зробила деклямація 9-літнього Любомира Орищина, який з великим хистом виголосив вірш Р. Купчинського „Листопад". Замкнувши очі і не дивлячись на сцену, малося враження, що деклямує дорослий артист, що має за собою вже довгий декляматорський досвід і шлях.

„Масові Вечерниці", що їх влаштувала українсько - американська громада, мали свої ясні і темні сторінки. До перших можна зачислити справді добру і культурну забаву, яка тривала до 2-гої години вночі. Крім танків, організатори забави старалися теж забавити нетанцюючих, вплівши між танки також веселі точки, а то скеч, куплети та уривки з фікційного українського щоденника „Денверські Вісті". Найбільший успіх мали куплети, уложені у веселій формі, в коломийковому ритмі на актуальні льокальні теми. Темною сторінкою забави була дещо замала кількість учасників, що й відбилося на фінансовому висліді забави.

Попереджена згадками в пресі денверська громада нетерпеливо очікувала нашої відомої співачки, солістки білгородської опери, п. Євгенії Мозгової, яка в минулому місяці перенеслася на стало до Денверу. П. Мозгова мала вже нагоду запізнатися з частиною нашої громади і запізнати її зі своїм чудовим голосом. Як зачуваємо, п. Мозгова має в короткому часі виступити зі своїм концертом для американської публіки, а окремим для місцевої громади. Вітаємо п. Мозгову в Денвері і бажаємо їй багато як найкращих успіхів на денверських сценах.

Л. К.

Нюарк, Н. Дж

Свято Базару.

Місцевий Відділ Об'єднання Демократичної Української Молоді, спільно з Відділом ОбВУА, влаштував у неділю 22 листопада ц. р., в порозумінні з Українським Центральним Комітетом (філією УКК в Нюарку), Святкову Академію, присвячену пам'яті Героїв Базару.

Після привітального слова голови УЦК, д-р Володимира Комаринського, святкову промову виголосив полковник Р. Мішаний хор проспівав дві пісні „Чуєш, Брате мій" і „Коли ви вмірали". В рямках програми п. Таня Гелфонд виголосила вірш „Зов героїв" і п. Іван Павленко „Героям Базару".

Оригінальністю вечора була інсценізація укладу одумівця п. Василя Петрова у виконанні юних акторських сил організації. Вцілому академія залишила добре враження. Слід із признанням відмітити активність Управи та здисциплінованість загалу членства нюаркської філії ОДУМ-у.

Вечір спогадів редактора Лева Лепкого.

Союз Українських Націонадьних Демократів, Відділ у Нюарку, гостив у себе в суботу 28 листопада ц. р. ред. Лева Лепкого, що виголосив оригінальну доповідь п. н. „Львів за моїх часів".

Прелеґент дав побіжний перегляд львівських історичних пам'яток і власну характеристику кількох найвизначніших львівських постатей. Цінністю цього свобідного мемуарного нарису була вільна від усякого шаблону відверта розповідь особистих вражень. Слухачі дістали рідку можливість глянути за лаштунки прийнятих уявлень і ближче пізнати приватну сферу життя наших кількох відомих діячів.

Товариський Вечір „Самопомочі".

В суботу 5-го грудня ц. р. відбувся в домівці ОбВУА Товариський Вечір нюаркського Відділу „Самопомочі", що його очолює інж. Богдан Попович. Ввечорі проводив запрошений із Ню Йорку ред. Лев Лепкий, що в привітальному слові відмітив деяку схожість атмосфери та приміщення з львівською „Бесідою".

Жартівливі розповіді нюйоркського гостя та дбайливо підготована різнородна програма вечора дали приємним насолоду справжньої розривки. Оригінальні та вдержані в доброму тоні були віршовані „Передсвяткові поради" й політичні сатири пані Наталії Осінської. Чималий вплив на скріплення доброго настрою мав проведений „конкурс на найкращий дотеп". Із цілої маси анеґдот і жартів жюрі під проводом ред. Лепкого вирізнило кілька дотепів „старої австрійської школи" (радн. Ф. О.). Добрі були гуморески власного укладу пп. д-ра О. Слоневського й д-ра Л. Голіnaтого.

Смачним буфетом управляла пані проф. Августина Хомова, неперевершена референтка суспільної опіки в Управі Відділу „Самопомочі".

Нові українські підприємства.

Число українських промислових і торговельних підприємств у Нюарку постійно зростає. Поруч давніших, що здебільшого вдержалися та гарно розвиваються, засновано в останніх місяцях ось-такі нові: Крамниця з м'ясом, овочами та яриною т. зв. „Вільямс Маркет" під числом 402 Спрінґфілд Евню (власники пп. Г. Венке і Дацківський) і Гарматій і Николайчук, м'ясарня, 479 Берґен Стр. і ресторан „Вітаміна", 153 Спрінґфілд Евню.

М'ясарня та крамниця харчових продуктів С-ка Войчук-Луків-Вортник придбала нове просторніше приміщення під числом 282-15 Евню (поруч давнього).

Союзовець.

Менвіл, Н. Дж.

Листопадове Свято.

Активний місцевий відділ У. К. К., який очолює численну місцеву українську громаду вже вдруге в цьому році скористав з помочі чол. хору „Трембіта" з Нюарку та влаштував в дні 22. XI. 1953 у великій залі польсько-американського дому в Менвіл, Святочну Академію з нагоди 35-х роковин Листопадового Зриву та 700-річчя Львова. Свято почалось відспіванням амер. гимну а п. І. Кепша, відкриваючи Свято виголосив коротке слово, присвячуючи його 700-й річниці існування Львова та підкреслюючи, що Львів був, є і завсігди буде вірний Україні. Д-р О. Утриско з Нюарку виголосив недовгу та гарну змістом доповідь про історичне значення Листопадового Зриву у наших визвольних змаганнях. Опісля майор міста Попович, уродженець Карпатської України, у своїому привіті, спершу українською, опісля англійською мовами, висказав радість з приводу свого українського походження та що український народ посідає велику культурну скарбницю своєї нар. пісні, яку довелось йому почути на Святі у гарному виконанні чол. хору „Трембіта" з Нюарку, а з нагоди 35-х роковин Листопадового Зриву висказав надію, що прийде внедовзі великий момент: правда переможе а український народ діждеться своєї самостійної, соборної і від нікого незалежної Української Держави, що є рівнож в інтересі Америки.

Чол хор „Трембіта" з Нюарку, під управою мґр. І. Городиського, виступив на цьому Святі у повному складі, гарно і з бравурою виконуючи 5 пісень: а) За Рідний Край — М. Гайворонського; б) В'язанку стріл. пісень — „Стрілецьким шляхом" — М. Гайворонського; в) „Та забіліли сніги" — М. Лисенка; г) „Віє буря" — Недільського з тенор. сольом В. Роговського і д) повст. пісню — „Вже досить мук". Слід. точками програми були 3 деклямації: а) малого хлопчика — С. Рахно, який виголосив вірш Р. Купчинського — „Листопад"; б) П. Добоша, який виголосив вірш: „Україні" та в) пані Матіїв, яка виголосила „Заповіт з Листопадового Зриву". С. Керелюк, студентка каледжу з Трентону, відспівала низку нар. пісень в супроводі фортепіяну, який був в руках п. К. Ґеречко. Довгі, гучні оплески на залі, виповненій вщерть учасниками Свята, були винагородою за гарне виконання точок програми. Українським Гимном закінчилось Свято, яке тривало не довше години і чверть та є показником, як повинна бути уложена програма, щоб Свято стояло на певному, мистецькому рівні а учасники схотіли знову численно явитись на наступному Святі. — в. с.

Бостон, Масс.

32-річниця Базару.

За пляном, виготовленим Відділом УККА в Бостоні, Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці — Відділ в Бостоні, влаштовано святочні сходини дня 21-го листопада 1953, присвячені пам'яті 359 лицарів, що віддали своє життя за волю батьківщини під містечком Базарем на Волині.

В німецькій церковній залі при 133 Шавмот Евню зібралося цього вечора біля 70 осіб старої і нової іміґрації, між ними декілька учасників Зимового Походу.

На програму свята склались: вступне слово — доповідь та деклямація.

Свято відкрив п. Мельниченко Олекса. Він підкреслив вагу хвилі, що її тепер переживає український нарід, його боротьбу за визволення, починаючи від 1917 року, та зупинився на події, що пройшла під містечком Базаром в листопаді 1921 року. Він сказав: „Старшини й козаки лягли у спільну могилу на те, щоб вічно жити. Їхня смерть пригадуватиме завжди прийдешнім поколінням як солодко і чесно є вмирати за батьківщину".

Доповідь про геройський вчинок 359 старшин і козаків під Базаром виголосив інж. Іван Влудимко — учасник того ж Зимового Походу. Прелеґент назвав передпосилки, що спонукали командування УНР щераз дати козакам до рук зброю і показати ворогові, що рух України вічно боротиметься з чужим займанцем.

Похід і сам акт смерти 359 козаків, переказані учасником, зробили помітне враження на на приявних, більшість з яких брала активну участь у визвольних змаганнях.

Деклямацію „Спіть, хлопці, спіть"... виголосила п. Катерина Петрів. Присутні вислухали з осередженою увагою слів поезії, що були виголошені з великим чуттям та зрозумінням думок автора.

На кінець відспівано Український Національний Гимн.

М. К.

Асторія, Н. Й.

Листопадове Свято.

Як кожного року, так і цього, асторійська громада відсвяткувала 35-ліття Листопадового зриву в неділю, дня 22 листопада, попередивши свято Панахидою, яку відправив о. Пащак, що виголосив теж відповідну проповідь до зібраних. Опісля в церковній залі відбулася Академія, яку відкрив наш церковний хор під управою професора Леска Американським Гимном, відспівавши опісля 4 пісні: „За Рідний Край", „Засяло сонце", „Ой зійшла зоря" та Їхав стрілець".

Вступне слово виголосив М. Левицький.

Деклямації виголосили: Люба Мотрук: „Наше місто" та Богдан Гойдиш: „Я журавель".

Під час перерви переведено збірку, що принесла $82, призначені на залишенців в Европі. Відтак слідує коротка промова о. Пащака до молоді, яка не бачила того золотоверхого Львова, а в своїх піснях та деклямаціях так само любить Україну, як і ті, що там родились.

У другій частині програми хор відспівав: „Коли ви вмірали", „Птичий хор" та „Далека ти"; деклямували: Софія Смик — „Була ніч" та Володимир Гойдиш: „Листопад у Львові". Всі дітючі деклямації були приготовані панею Гойдиш.

Свято закінчено Українським Національним Гимном.

С. Левицька.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

ПРИЗАБУТА СПРАВА

На ширших сходинах Братства „Броди-Лев" інк., що відбулися з початком цього місяця в Ню Йорку, п. В. Яворський звітував приявним про поїздку комісії, якої він був організатором та членом, на могили кол. вояків І. УД в Австрії в околиці Фельдбаху та Ґляйхенберґу. Це була перша поїздка до місць останніх боїв І. УД, від часу закінчення другої світової війни, організована з доручення Головної Управи Братства І. УД в Німеччині. Завданням комісії було нав'язати контакт з компетентними чинниками австрійського Чорного Хреста та з місцевими парохами й бюрґермайстрами, розшукати могили вояків дивізії, зробити списки та знімки могил і перевірити можливості створення одного спільного українського військового цвинтаря.

Комісія відвідала впродовж кількох днів понад 15 місцевостей в засязі 3,200 км. та найшла гроби 73 відомих та 559 невідомих вояків І. УД (докладний список вже появився в ч. 9-10 „Вістей" Братства за вересень-жовтень 1953). Тільки невелике число могил находиться на спільних цвинтарях і вони збереглися до сьогодні ненарушені, в досить доброму стані. Більшість запущена, заросла бур'янами, з погнилими та похилими дерев'яними хрестами, або й без них, — і тільки шолом, чи затертий напис, або списки пароха чи розповідь місцевих жителів потверджує, що там лежить похований вояк І. УД. По деяких могилах залишились лиш сліди, з деяких большевики позабирали всі документи, записки, металеві розпізнавчі марки і їх не можна вже зідентифікувати. Треба підкреслити гарне ставлення пароха та населення в Ст. Стефан, яке з великим пієтизмом ставиться до могил наших вояків і щорічно запалює на них свічки та їх доглядає. Місцевий парох пригадує своїм парафіянам про ці могили українських вояків та просить їх доглядати.

Рівнож і представники Чорного Хреста та референт опіки над воєнними могилами при Ляндесреґірунґ фюр Штаєрмарк виказали велику прихильність і зрозуміння, обіцюючи допомогу та підтримку при ексгумації поляглих і перевезенні їх на один існуючий вже військовий цвинтар.

Заслухавши звіту, приявні члени Братства вирішили, що їхнім другим важним завданням, крім несення допомоги інвалідам, є придбання фондів на впорядкування могил, створення одного українського військового цвинтаря і виставлення на ньому спільного пам'ятника. Приявні зложили відразу на цю ціль $75 та деклярували $45. Жертводавцями були: Р. Стефанюк $20; по $10: Б. Гаврилюк, Б. Порятко, Г. Зарицький, Р. Долинський, П. Шуган; по $5: К. Вабяк, Р. Кобрин, В. Пирожак, І. Дяківський, М. Цьолко, Е. Шипайло, З. Козак, Миськів, В. Гриньох, Р .Герасомович.

Управа Братства звертається до своїх членів і ширшого громадянства з закликом піддержати започатковану акцію дальшими пожертвами. Їх проситься висилати на адресу:

Володимир Гриньох
2134 Aqueduct Ave., E.
Bronx 13, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ ЗУАДК

ДО УВАГИ НОВОПРИБУЛИХ

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет пригадує новоприбулим українцям про обов'язок піврічного зголошення до Вашинґтону. Кожний новоприбулий зобов'язаний до чотирьох зголошень у піврічних відступах часу на протязі двох років від дня прибуття до ЗДА. Теперішній реченець зголошення до 1 січня 1954 року і до того часу треба відіслати спеціяльні зголошеневі формулярі на адресу:

Statistical Section
Immigration and Naturalization Service
Washington 25, D.C.

Формулярі можна дістати в канцелярії ЗУАДКомітету, як теж у Відділах ЗУАДК або теж і листом, звертаючись на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661,
Philadelphia 5, Pa.

Для прикладу подаємо, що особи, які прибули до ЗДА перед 1 травня 1952 року та й після 1 листопада 1951 р., переводять у теперішньому реченці свою четверту, останню реєстрацію.

Крім цього пригадуємо всім новоприбулим і давнім поселенцям, які не є громадянами ЗДА, про обов'язок зголошення у поштовому уряді на протязі місяця січня для виповнення зголошеневого формуляра для чужинців. В кожному поштовому уряді видаватимуть у січні формуляри для зголошення чужинців. Ці формуляри треба виповнити і подати урядникові на пошті. Підкреслюємо, що це зголошення на пошті обов'язує кожного, хто не має американського горожанства.

Злучений Український
Американський Допоговий
Комітет.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00; 1 цаль через 2 шпальти $3.50; 2 цалі через 2 шпальту $6.00; 3 цалі через 2 шпальти $10.00; 4 цалі через 2 шпальти $15.00; 5 цалів через 2 шпальти $18.00; 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

КОМУНІСТА ТОМПСОНА ВИЗНАЛИ ВИННИМ В ОБРАЗІ СУДУ

Ню Йорк, Н. Й. — Федеральний суддя Ґреґорі Ф. Нуман визнав бувшого голову Комуністичної партії в стейті Ню Йорк винним в образі суду. Суддя визначить йому кару за цю образу пізніше. Томсон допустився образи в той спосіб, що, засудхений до вився до відбування кари а 2 3-річного ув'язнення не з'яроки переховувався в Каліфорній під іншим прізвищем, де його виявили аґенти ФБІ. Висоту додаткової кари за образу суду визначить йому сам суддя, бо закони не визначають висоти кари за цю провину. Томпсон мав зголоситися до в'язниці, 2 липня 1951 року. Його засуджено до прирічної в'язниці за те, що разом з іншими 10 провідниками комуністами змагав до насильної зміни теперішнього демократичного уряду.

● Карльос Пріо Сокаррас, колишній президент Куби, його колишній міністер внутрішніх справ і 2 американці, заарештовані 4 грудня під закидом перепачковування до Куби зброї без дозволу американської влади і випущені за кавцією $50,000, твердять, що вони — невинні. Колишній президент каже, що він ніколи не мав і не має ніякого відношення до пачкарів зброєю.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Згідно з інформаціями, в останньому часі деякі з наших новоприбулих мали одержати якісь совєтські пропозиції відносно „повороту на родину" і т. п., або совєтську пропаґандивну літературу. Усіх, що одержали б такі пропозиції чи матеріяли, або знали б щонебудь про них, прохаємо повідомити нашу Редакцію для відповідного публічного вияснення тісї справи. На бажання, всі імена будуть задержані в секреті.

Редакція „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СЛИКВІЛ, ПА. — Бр. св. І. Хрестителя відд. 126 повідомляє членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, точно в 2. год. попол., в церковній залі. Просимо всіх прибути точно буде звіт урядників з діяльности за 1953 рік та вибір нового уряду на 1954 рік. Просимо членів вирівняти свої залеглости. Вписуйте свої діти в члени УНСоюзу — І. Павлечко, предс.; Г. Дидів, секр.-кас.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори 391 відд. Т-ва ім. Т. Шевченка відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 3. попол., в приміщенні У. Н. Дому при W. 14th вул. Проситься всіх членів нашого відділу прибути обов'язково. — І. Клим, предс.; В. Гузіль, кас.; І. Вільшанецький, рек. секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Бр. св. Арх. Михаїла відд. 55 повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться у неділю, 20. грудня, о год. 2. попол., в церковній залі 1506 Church St. Тому, що ми не робили зборів впродовж року, а збирали вкладки по домах, просимо тепер при кінці року прийти та послухати звіту діючої управи та вибрати новий уряд на 1954 рік. Вкладки цего місяця мусять бути вирівняні скоріше. — П. Чайковський, предс.; А. Ціздин. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов" від. 370 подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, в церковній залі при 127 Парк вул., зараз по співаній Службі Божій. Проситься всіх членів прийти. Буде звіт урядників за минулий рік, вибір нового уряду на рік 1954 та багато важних справ. Дві точки в місцевім статуті будуть поправлені. Вкладки і довги мусять бути вирівняні, щоб не перетягати довги на рік 1954. Хто б з важних причин і члени Прав. Церкви не міг бути в неділю, секретар буде в п'ятницю в 8. веч. в церковній залі і відбере вкладку щоб не переносити довгу на 1954 р. — П. Волянник, предс.; В. Колисняк, кас.; В. Гіна, секр.

ПОДЯКА

До Вельмишановного Пана Д-ра ЯРОСЛАВА МАКАРУШКИ в Ню Йорку.

Ті чотири білі стіни шпитальної кімнати, в які тяжка недуга замкнула мою дружину, навівали на душу тяжкий сум. Бо й їхнє завдання сумне — невеселе. Вони ж є вічним свідком людської немочі. Здавалося, що вони насичені людським горем, стражданням і трагедіями, що дихають ними, та намагаються згасити ту дрібну іскру життя ,яка ще тліла в слабкому тілі. І ось у тих, напружено-непевних хвилях, коли знеможене недугою життя, стануло на острій грані поміж бути й небути, у хвилях трівожного вагання, прийшла на поміч велика сила, що перевела це життя через вузьку грань непевності, роздмухала жевріючу іскрину, та вивела на Божий світ. На білій стіні, напроти ложа недужої, ясніла мала картина: Ісус з учениками серед лану пшениці. А між учениками ангельське обличчя найлюбішого учня, св. Івана. І спливала з того обличчя на душу хворої отся дивна сила, що розганяла сумніви і піднімала на дусі. І такою самою силою віяло від Вас, Пане Докторе, коли Ви відвідували мою хвору дружину в шпитальних стінах. Кожного ранку і кожного вечора Ви знайшли час зайти туди, поговорити, розрадити і влити надію на краще завтра. І це завтра прийшло.

За Ваш труд, Пане Докторе, за Вашу піддержку, за безкорисність, за Ваше безгранично добре серце, прийміть від мене, від моєї дружини і від цілої нашої родини слова якнайсердечнішої подяки. Спасибіг Вам і Вашій Дружині за все добре. —

МИКОЛА і НАДІЯ КОКОЛЬСЬКІ
з родиною.

АРНОЛЬД, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла відд. 296 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол., в Укр. Горож. Домі, 1400 — 4th Ave. Проситься всіх членів прийти вислухати звіт уряду і вибрати уряд на 1954 рік. — М. Земледух, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр. св. Димитрія відд. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. грудня зараз по Службі Божій в парафіяльній залі. З огляду на кінець року просимо всіх членів прибути на збори та вирівняти всі кладки тому, що замикається річні рахунки. — М. Врис, предс.; В. Гойзан, кас.; Д. Мушастей, секр.

ПАССАЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка 97 відд. повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол., в приміщенні шкільної залі Української Православної Церкви при 45-47 Hope Ave. Присутність всіх членів обов'язкова. — П. Величко, рек. секр.

ДЕРБИ, КОНН. — Т-во Запорозька Січ відд. 23 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня в польській залі під ч. 229 Май вул., о год. 1-ій попол. Обов'язком всіх членів прибути на збори, будуть важні справи до полагодження як також вибір уряду на 1954 рік. — В. Прескович, предс.; А. Прескович, кас.; С. Шуран, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Бр. св. Арх. Михаїла відд. 332, що річні збори відбудуться в суботу, 19. грудня, о год. 7.ввеч., в У. Н. Домі 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти та заплатити свої вкладки. — П. Олінскі, предс.; П. Мазепа, фін. секр. П. Обшанський, кас.; М. Сірман, рек. секр.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. — Річні збори Бр. св. о. Николая, відд. 99 відбудуться в неділю, 20. грудня, зараз по Сл. Божій в парафіяльній залі. Проситься всіх членів прийти вислухати звіти урядників, контролі та вибрати уряд на 1954 рік. — Уряд.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. — Подаємо до відома всім членам відд. 247, що місячні збори відбудуться в четвер 17. грудня, о год. 7-ій веч. В неділю, 20. грудня відбудуться річні збори о год. 2. попол., в церковній залі св. Апп. Петра і Павла У. П. Церкви, 625 So Heald St. Просимо всіх членів бути присутними і вирівняти свої залеглости. — М. Маєр, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Бр. св. І. Хрестителя відд. 277 подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, точно о год. 2. попол., в залі клюбу на Whitmore St. В програмі звіти управи і контрольної комісії та вибір управи на 1954 рік. Довжних членів управа просить вирівняти залеглости перед зборами. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 відд. повідомляє своїх членів, що побір складок буде в суботу, 19. грудня, від год. 7:30—8-ї і в неділю від год. 12—2-ої зполудня. Просимо членів вирівняти залеглості, щоб не переносити їх на наступний рік. Також просимо членів вплачувати свій нац. даток. — О. Штогрин, секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday, Dec. 20, at Church Hall, 4952 So. Paulina St., at 2:00 P.M. — P. Trusiak, Rec. Sec.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Річні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, відд. 137, відбудуться в неділю ,20. грудня, в год. 2. попол., в церковній залі. Проситься членів прибути, є важні справи, буде звіт контр. комісії і урядників та вибір уряду на 1954 рік. — Ф. Саґатий, предс.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА.—Відд. 305, Запорозька Січ, повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о 11-ій год., в церковній залі де все, зараз по Сл. Божій. Проситься усіх членів прийти на означений час та привести зі собою нового члена. Буде вибір урядників на рік 1954 і контроля здасть звіт з доходів і розходів, тому кожний член мусить бути присутний, в противнім разі заплатить кару після ухвали. — М. Гентош, секр.; Н. Вогток, предс. і кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. о. Николая, відд. 106, відбудуться в неділю, 20. грудня, в домі відділів УНСоюзу, 843 N. Western Ave., о год. 12. вполудне. Просимо членів прибути та вирівняти свою належитість. Довгуючі члени, що не заплатять, мусять бути суспендовані. Присутність всіх членів обов'язкова. — Н. Гуль, заст. пр.; М. Попіль,, кас.; Г. Дацьків, секр.

СЕҐІНАВ, МІШ. — Український Клюб, відд. 309, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о 2-ій год. попол., під ч. 205 Варрен вул. На зборах буде звіт урядників, як також вибір уряду на рік 1954 та багато інших справ до полагодження. Присутність всіх урядників і членів обов'язкова. Проситься також привести з собою нових членів. — П. Кобас, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ, відд. 342, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2-ій попол. в церковній залі, 645 Roosevelt Ave. Проситься прийти конечно на ці останні збори в році і заплатити свою належитість, бо уряд мусить вислати розмет зараз по зборах. Довгуючі члени, що не заплатять, будуть суспендовані. Також просимо приводити нових членів на збори, щоб вписати їх до УНСоюзу. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович,, секр.

Посмертна Згадка

ПАВЛО МОРОЗ, довголітній член Т-ва Зоря, відд. 69 У. Н. Союзу в Ню Йорку, помер 3. листопада 1953 р. Походив зі села Германів, пов. Львів, Зах. Україна. Проживав з родиною в Bellville, N. J. Покійний оставив в глибокім жалю дружину Магдалену, сина Мільтона, дочку Олесю, невістку і 1 внука. — В. Й. П.!
М. Ликтей, секр.

ПОДЯКА

Дня 9. грудня 1953 р. відійшов від нас з волі Всевишнього наш Найдорожчий Муж, Батько й Дідо

МИХАЙЛО КОЛОДІЙ

Отсею дорогою почуваємося до обов'язку зложити прилюдну подяку найперше Впр. о. Лотовичеві, о. Паздрієві і о. Бачинському за відправлення похоронних Богослужень. Дякуємо рівнож СС. Василіянкам за спільну Молитву у парафіяльній школі. Дякуємо Рідні за численну матеріяльну підтримку до яких належать п. В. Вемки з Нюарку, п. В. Цигани й п. М. Кузьмінські з Филаделфії. Дякуємо також сусідам з Перемишля за співчуття у нашому горі як також за вінки п. Б. Туркам, п. В. Гусарам і п. С. Леушам. Складаємо подяку Приятелям з еміґрації п. В. Сірим, п. М. Сірим, п. Я. Сірим, З. Сірому, п. В. Мельниковій і п. Мґр. Притулякові за квіти й допомогу в похоронах. Складаємо рівнож подяку Пластовій Станиці в Джерзі Сиrі за вінок. Дякуємо Похоронному заведенню п. І. Ковальчика в Джерзі Сиrі за солідне переведення Похорону, як також Друзям і Знайомим, які численно прибули на Похорон. Вкінці складаємо подяку Українській Радіопрограмі п. Романа Мариновича, який післав на хвилях етеру вістку про смерть на своїй програмі в день похорону. Нехай Всевишній винагородить всіх, що розрадою та щирим співчуттям помогли нам перенести тяжкий хрест в нашому житті.

Горем прибиті
РОДИНА.

Вступайте в члени УНС!

Вступайте в члени У. Н. С.

ТАРЗАН, ч. 3203. Боротьба за своє життя.



Негайно розбуджені наїзники рушили проти двох чоловіків. — Білий демон викрадає нашого в'язня! Вбийте його! — кричав один. — Вбийте їх обох! — репетував другий.

Вхопивши найпередовішого напасника і тримаючи його, як щита, Тарзан висмикнув рушницю з його рук і кинув її на його товаришів.

Користуючись ґаллою як ціпом, Тарзан пробував відсунути тих, що були перед ним, а під час того його компаньйон несамовито вимахував кремінною рушницею.